Verstoppen als vluchten ni

Het was een mooie dinsdagmiddag, geen wolkje aan de hemel. De lucht was helder blauw en de temperatuur aangenaam. Ineens werd de rust bruut verstoord door een hard geratel en een hoop gegil. Mensen riepen 'er wordt geschoten'. Mensen renden in paniek weg, vielen en struikelden. Het kan zo maar gebeuren. Het incident in de Thalys op 21 augustus laat zien hoe dichtbij de dreiging van een *active shooter* kan komen. Dan is het goed als een *active shooter*-programma is geïmplementeerd. Mocht de organisatie in de werkomgeving met een *active shooter* worden geconfronteerd, dan weet iedereen exact wat zij wel en niet moeten doen.

Door regelmatige *active shooter*-trainingen en -oefeningen, vergelijkbaar met de (half)jaarlijkse ontruiming door de bedrijfshulpverlening, weten alle medewerkers zeker dat zij de juiste acties ondernemen mocht de organisatie in een *active shooter*-scenario terecht komen. Helaas een illusie. In Nederland zijn wij nog zeer slecht voorbereid op incidenten met *active shooters*. En eigenlijk is het ook niet nodig. Terroristen nemen immers de Thalys van België richting Frankrijk, niet richting Nederland. En bovendien zijn er in Nederland ook niet, zoals bijvoorbeeld in de Verenigde Staten, gefrustreerde medewerkers die wraak willen nemen op (ex)collega's… Althans, dat zou je denken gelet op de dagelijkse praktijk, waaruit blijkt dat veel organisaties inderdaad nauwelijks zijn voorbereid. Voor die enkeling die zijn of haar organisatie wel op een *active shooter* wil voorbereiden, al is het alleen maar om de medewerkers een kans te geven om veilig weg te kunnen komen mocht de situatie daar om vragen, staat dit artikel stil bij de tweede stap van een *active shooter*-programma: verstoppen als vluchten niet meer kan.

Geen uitweg Via de omroepinstallatie van de locatie waar u werkt wordt de code omgeroepen waarvan u gehoopt had deze nooit te zullen horen: 'een gast voor meneer De Vries bij de postkamer'. Door deze vooraf afgesproken code weet u nu dat er een *active shooter* in het gebouw aanwezig is. Door de locatie die bij de melding wordt meegegeven, de postkamer, weet u nu ook dat het niet mogelijk is de (nood)uitgang te bereiken. Uw vluchtweg is afgesloten, u zit opgesloten. Nu vluchten niet mogelijk is zit er maar één ding op: verstoppen voor de aanvaller. Vanaf dit moment is uw eigen veiligheid het belangrijkste. Waarschuw collega's en geef aan dat er een *active shooter* is, waar deze is en zeg dat ook zij moeten vluchten. Ga geen discussie aan met collega's die niet willen vluchten. Het niet serieus willen nemen van een melding dat er een *active shooter* in het gebouw is mag niet ten koste van uw veiligheid gaan. Collega's die niet willen vluchten laat u zitten. Collega's die niet zelfstandig kunnen vluchten probeert u natuurlijk wel mee te nemen, maar bij een *active shooter* staat uw eigen veiligheid voorop. Doe daarom ook geen poging om gewonden te helpen. Zoals Miranda Coppoolse, international investigator & security professional, in haar artikel 'Active Shooter' op LinkedIN aangeeft: 'help anderen te vluchten waar mogelijk, maar laat dit nooit ten koste gaan van jouw eigen veiligheid'. Verstop je 'ongeacht of anderen je willen volgen of niet'. Het is belangrijk dat na een geïmplementeerd *active shooter*-programma de medewerkers weten welke codes er worden gebruikt en wat er van hen wordt verwacht. Ook zal duidelijk moeten zijn hoe de initiële alarmering verloopt. Iemand ziet de *active shooter* immers als eerste. De uiteindelijke waarschuwingsprotocollen, zowel extern voor de politie alsook intern voor de eigen medewerkers, zijn maatwerk. Iedere organisatie is anders en het feit of er eigen beveiliging aanwezig is, met meldkamer, zal in de praktijk een geheel andere alarmering mogelijk maken dan voor een organisatie waar geen beveiliging aanwezig is. Aan de security manager de uitdaging om een goed *active shooter*-programma te ontwikkelen.

Schuilplaats De locatie waar u zich verstopt is bij voorkeur af te sluiten vanaf de binnenzijde van de ruimte. Een grote kamer met een deur die u op slot kunt doen heeft de voorkeur boven een kleine ruimte. Als de deur eenmaal dicht is barricadeert u die van binnenuit. Alles wat verplaatsbaar is, zoals bijvoorbeeld kasten en tafels, zet u voor de deur. De *active shooter* moet tegen iedere prijs buiten de ruimte gehouden worden. Als de deur van de ruimte waar u zich verbergt eenmaal dicht is, blijft hij ook dicht. U gaat zo ver mogelijk van de deur in de kamer zitten op een plek waar u de minste kans heeft om geraakt te worden door kogels die eventueel door de deur komen. Hoe meer kasten, bureaus of andere zware meubels er voor de deur staan hoe groter de kans dat u niet geraakt wordt als er van buitenaf geschoten wordt. Vanuit uw schuilplaats belt u het

Management-summary

De kans op een confrontatie met een *active shooter* is misschien klein, maar het kan gebeuren. En dan is het - afgezien van de slachtoffers - zuur voor de security manager als blijkt dat hij zijn organisatie hier totaal niet op heeft voorbereid. Is er iets tegen het fenomeen te doen? Niet voor honderd procent. Maar er zijn maatregelen die het risico aanmerkelijk verkleinen en dat scheelt concreet mensenlevens.

et meer mogelijk is

Uw vluchtweg is afgesloten. Nu vluchten niet mogelijk is, zit er maar een ding op, verstoppen voor de aanvaller. Op dit moment is uw eigen veiligheid het belangrijkste.

alarmnummer van de politie om door te geven waar en met hoeveel personen u verstopt zit. Voor de hulpdiensten die gealarmeerd zijn is het ook van belang om 'van binnen uit' informatie te krijgen over de mogelijke locatie van de schutter. U laat de lijn dan ook open staan, onder geen beding verbreekt u de verbinding met de centralist van de politie. Het verlaten van de ruimte zonder opdracht van de politie is ook uit den boze. Hulpdiensten die op een melding van een *active shooter* reageren zullen in het gebouw op zoek gaan naar deze persoon. U wilt niet dat de (speciale) politie-eenheden u voor de *active shooter* aanzien. Ook wilt u niet uit uw schuilplaats tevoorschijn komen voordat zeker is dat de *active shooter* is uitgeschakeld. Pas als de centralist, die u aan de lijn heeft, aangeeft dat de situatie veilig is, geeft u gehoor aan de opdrachten die u van buiten uw schuilplaats krijgt. Het zal niet de eerste keer zijn dat een *active shooter* roept: 'Politie, alles is veilig, komt u maar naar buiten'. Mocht er toch een confrontatie met de *active shooter* komen, en daar wordt in het volgende artikel op in gegaan, is het wenselijk om met zoveel mogelijk mensen tegelijk de aanval in te zetten. Dit betekent ook dat u, nu er nog sprake is van verstoppen, niet alleen wilt zijn in de schuilplaats. Het verstoppen met vier of vijf collega's samen verhoogt de overlevingskans bij een confrontatie ten opzichte van verstoppen met een of twee collega's.

Materialen Laat, onderweg naar de locatie waar u zich gaat verstoppen, alles achter wat u belemmert. Geen tassen of jassen meenemen. En schoenen met hoge hakken zijn niet gemaakt om te rennen. Die trekt u ook uit. Het is belangrijk dat u zich gaat realiseren dat de *active shooter* naar slachtoffers op zoek is, en dat verstoppen wel eens niet (goed) kan lukken. Of dat de *active shooter* uw schuilplaats toch weet binnen te komen. Als u dan oog in oog met de *active shooter* komt te staan, zorg er dan voor dat u voorwerpen bij u heeft die de aanvaller kunnen verwonden. Het is daarom wel handig om tijdens het verstoppen alles wat als wapen kan dienen mee te nemen naar de schuilplaats voor het geval u met de *active shooter* de confrontatie aan moet gaan. U kunt dan denken aan scharen of messen, maar ook brandblussers en stokken zijn uitermate goed geschikt om u mee te verdedigen. Het verwonden van de *active shooter,* om zelf een veilig heenkomen te kunnen zoeken, is wellicht een laatste kans op een goede afloop. Dit klinkt makkelijker dan het is. Tijdens een goed *active shooter*-programma, waar de security manager voor verantwoordelijk is, wordt dan ook regelmatig getraind onder stressvolle omstandigheden. Alleen als u tijdens een training de stress ervaren heeft die u in een daadwerkelijk scenario ook zult ervaren is er een kans dat u het er heelhuids af zult brengen. U wilt bij een *active shooter*-incident niet het wilde dier zijn die in de koplampen van de auto blijft kijken en overreden wordt. Om een veilig heenkomen te kunnen zoeken zult u primair moeten reageren. Overleven is het devies. Dit vraagt om training.

Politie Na de eerste alarmmelding die bij de politie binnenkomt kan het zomaar twintig minuten duren voordat de eerste (speciale) politie-eenheden het gebouw of de locatie waar u zich bevindt betreden. De eerste prioriteit van de politie is in een dergelijke situatie het vinden en uitschakelen van de *active shooter*. De politieagenten die reageren zijn weliswaar getraind, maar het reageren op een *active shooter*-melding werkt stressverhogend. De politieagenten zullen dan ▸

ook in eerste instantie aan hun eigen veiligheid denken. Ook zij willen niet neergeschoten worden. Loop daarom nooit naar de politie toe als u hen ziet lopen, want de agenten weten niet of u de *active shooter* bent en een ongelukje zit in een klein hoekje. Blijf zitten waar u zit en volg bevelen op als u zeker weet dat deze door de politie worden gegeven. Zit u in een afgesloten ruimte, blijf daar dan zitten. Maak de deur niet open en ga niet naar buiten. Via de telefoonlijn, die als het goed is nog steeds openstaat, kunt u aan de centralist aangeven dat u 'denkt' dat er politie in de directe omgeving is. Zeg ook tegen de centralist dat u de deur pas openmaakt voor de politie als hij of zij bevestigt dat de politie voor de deur staat. Maak bij het verlaten van de ruimte, als het veilig genoeg is, geen onverwachte bewegingen en laat uw handen altijd zien. Ook de politieagenten die op een *active shooter*-melding reageren willen aan het einde van hun dienst naar huis en nemen geen enkel risico. Zoals Miranda Coppoolse aangeeft in haar artikel: 'Ga geen gesprek met de politie aan tijdens de evacuatie en volg instructies op'. De vraag is nu, ook in het kader van het geïmplementeerd *active shooter*-programma, hoe vaak is er al samen met de politie geoefend? Een mooie uitdaging voor de security manager om dit te gaan regelen.

Vechten In het laatste artikel van de serie '*active shooter*', dat in december zal verschijnen, wordt stilgestaan bij het laatste redmiddel: vechten met de aanvaller als vluchten of verstoppen geen optie meer is. Zoals een van militairen die op 21 augustus in de Thalys tussen Amsterdam en Parijs zat aangaf: 'Ik wist zeker dat als ik het gevecht met de terrorist niet aan zou gaan ik het niet overleefd zou hebben. Door het gevecht aan te gaan had ik tenminste nog een kans'. De vraag is: heeft u, of hebben uw medewerkers, ook die mindset om te kunnen overleven? De noodzakelijke mindset die u nodig heeft om bij een aanslag door een *active shooter* tenminste nog een kans te hebben om 's-avonds thuis te komen. Of bent u een van die mensen waarvan het acht uur journaal aangeeft 'helaas zijn er ook mensen om het leven gekomen'. In het volgende artikel wordt uitvoerig stilgestaan bij de noodzakelijke mindset en training, van u en uw medewerkers, om nog een kans te hebben als vluchten en verstoppen geen optie meer is.

■ Berndt Rif MSc MBA MSec
Redactie@beveiliging.nl
Johan de Paauw, CSP MSec
J.A.de.Paauw@dnb.nl

BLIJF BIJ DE TIJD MET MANAGEMENTBLAD BEVEILIGING EN WORD NU ABONNEE!

☐ **Ja, ik neem een jaarabonnement op BEVEILIGING en kies voor een korting van € 25,--*. Ik betaal € 87,50.**

☐ **Ja, ik neem een jaarabonnement (€ 112,50*) op BEVEILIGING en als welkomstgeschenk ontvang ik een chronograaf horloge t.w.v. € 129,--.**
☐ Ik kies voor de zilveren wijzerplaat
☐ Ik kies voor de zwarte wijzerplaat

☐ **Ja, ik neem een proefabonnement voor € 22,50* en ontvang 3 edities van BEVEILIGING. Daarnaast ontvang ik een prachtige vulpen.**
(een proefabonnement gaat automatisch over in een jaarabonnement, tenzij binnen 2 maanden schriftelijk opgezegd)

*(Deze tarieven zijn exclusief 6% BTW en geldig t/m 31 december 2015)

Bedrijf :
T.a.v. : Dhr/Mevr
Adres :
Postcode + Plaats :
Functie :
Telefoonnummer :
Fax :
E-mail :
Datum :
Handtekening :

FAX/STUUR NAAR: SECURITY PRESS BV / ABONNEESERVICE
ANTWOORDNUMMER 127 / 1100 WC A'DAM / T: +31 20 3122070 / F: +31 20 3122075